

Återrapportering av regeringsuppdrag om korta yrkeshögskoleutbildningar (kurser och kurspaket)

Myndigheten för yrkeshögskolan

1 (29)
Datum: 2021-10-01
Dnr: MYH 2021/5089
Återrapportering

Regeringen
Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Återrapportering av regeringsuppdrag om korta yrkeshögskoleutbildningar (kurser och kurspaket)

Sammanfattning

De korta yrkeshögskoleutbildningarna (kurser och kurspaket) introducerades under våren 2020. Hittills har myndigheten beviljat 317 utbildningar motsvarande 317 miljoner kronor. Myndigheten har genomfört tre ansökningsförfaranden. Totalt omfattar dessa utbildningar närmare 20 000 studerandeplatser och cirka 4 300 årsplatser. Hittills har drygt 7 000 studerande påbörjat en kort YH-utbildning. En överväldigande majoritet, drygt 80 procent, studerar på distans. Lite drygt hälften av de studerande bedriver utbildning på halvtid och cirka 30 procent studerar på heltid.

När det gäller i vilken grad som studerande slutför utbildningen med godkänt resultat, har hittills drygt 6 av 10 fått godkänt i alla kurser. Utbildningsanordnarna har möjlighet att rapportera in studieresultat så länge utbildningen ingår i yrkeshögskolan, varför slutförandegraden kan komma att justeras.

Omkring 60 procent av de studerande är kvinnor och närmare två tredjedelar av de studerande är 35 år eller äldre. Det är inom utbildningsområdena Ekonomi, administration och försäljning, Data/IT och Teknik och tillverkning som de flesta studerande finns.

Cirka två tredjedelar av de utbildningar som myndigheten hittills beviljat har en inriktning mot digitalisering. De områden som myndigheten hittills valt att prioritera är digitalisering, automatisering, energieffektivisering, klimatomställning och hållbarhet. Dessa utbildningsinriktningar spänner över många branscher och myndigheten bedömer att de utbildningar som hittills beviljats bidrar till att stärka kompetensen inom dessa prioriterade områden hos ett 40-tal olika branscher.

Utbildningarnas omfattning varierar från allt från en vecka till 19 veckor, vilket motsvarar 5-95 YH-poäng. Drygt hälften av de beviljade utbildningarna finns i spannet 20-35 YH-poäng, vilket motsvarar 4-7 veckors studier.

De beviljade utbildningarna omfattas i hög grad av särskilda förkunskapskrav. Hela 96 procent av utbildningarna har någon form av förkunskapskrav. Ett vanligt krav är yrkeserfarenhet, 86 procent av de utbildningar som har förkunskapskrav har krav på någon form av yrkeserfarenhet. Kraven på omfattningen av yrkeserfarenheten varierar från cirka 3 månader upp till 3 år.

Myndigheten valde att ge möjlighet till flexibla upplägg där utbildningsanordnarna kan starta flera utbildningsomgångar med olika studietakt och studieform under hela beslutsperioden för att möta behov hos studerande och arbetsliv. Denna möjlighet till flexibilitet har endast nyttjats av ett fåtal utbildningsanordnare.

Korta yrkeshögskoleutbildningar (kurser och kurspaket) har sedan införandet rönt ett mycket stort intresse från många intressenter såsom arbetsgivarorganisationer, fackliga företrädare och omställningsorganisationer. Befintliga utbildningsanordnare inom yrkeshögskolan vittnade redan från start att deras arbetslivskontakter var mycket positivt inställda till möjligheten att skapa korta utbildningar i syfte att fördjupa medarbetares kompetens - inte minst inom området digitalisering.

Intresset bland utbildningsanordnarna syns bland annat i utvecklingen av inkomna ansökningar. Antalet ansökningar har i princip fördubblats inför vart och ett av de tre ansökningsförfaranden som myndigheten har genomfört. Vid det senaste ansökningstillfället under våren 2021 fick myndigheten in 667 ansökningar.

Innehåll

Sammanfattning	2
1 Inledning	4
1.1 Uppdraget	4
1.2 Återrapporteringens disposition	4
2 Bakgrund	4
2.1 Flexibelt upplägg	5
3 Utbildningarnas omfattning och inriktning	5
3.1 Första ansökningsförfarandet med beslut i april 2020	5
3.2 Andra ansökningsförfarandet med beslut i juli 2020	7
3.3 Tredje ansökningsförfarandet med beslut i juni 2021	9
3.4 Totalt beviljat i samtliga ansökningsförfaranden under 2020 och 2021	11
4 Förkunskapskrav och särskilda förkunskapskrav	13
4.1 Bakgrund och förutsättningar	13
4.2 Grundläggande behörighet eller behörighet i övrigt	13
4.3 Utbildningar med krav på särskilda förkunskaper i form av yrkeserfarenhet	14
4.4 Utbildningar med krav på andra särskilda förkunskaper än yrkeserfarenhet	15
4.4.1 Utbildningar med krav på särskilda förkunskaper i form av kurser i gymnasieskolans nationella program eller motsvarande kunskaper	16
4.4.2 Utbildningar med behörighetskrav om villkor som är en förutsättning för utbildningens speciella inriktning eller det yrkesområde som utbildningen förbereder för	16
4.5 Sammanfattning förkunskapskrav	17
5 Sökande, fördelning av studerade per utbildningsområde och studieresultat	17
5.1 Sökande till utbildningar med start 2020	17
5.2 Studerandes fördelning per utbildningsområde	18
5.3 Studerandes resultat	19
6 Studietakt, studieform och antal starter	21
6.1 Resultat avseende studietakt	21
6.1.1 Utbildningar beviljade 2020 med start 2020 och 2021	21
6.1.2 Utbildningar beviljade 2020, med start och avslut under 2020	22
6.2 Resultat avseende studieform	22
6.2.1 Studieform för studerande som antagits till utbildningar under 2020 t o m första halvåret 2021	23
6.3 Antalet starter per utbildning	23
6.4 Sammanfattning studietakt och studieform	24
7 Finansiering av utbildningarna	24
7.1 Totalt anslag, beviljat och utbetalt	26
8 Avslutande reflektion	26
8.1 Framtida krav på omvärldsanalys	27
8.2 Flexibilitet i utbildningsupplägg	28
8.3 Nyttjandegrad och framtida efterfrågan	28
8.4 Övriga iakttagelser	29

1 Inledning

1.1 Uppdraget

Myndigheten ska följa upp de korta utbildningarna (kurser och kurspaket) inom yrkeshögskolan. Av redovisningen ska bland annat framgå utbildningarnas omfattning och inriktning samt hur studerande fördelar sig på olika utbildningsområden. Redovisningen ska också innehålla uppgifter om förkunskapskrav, inklusive förekomst av särskilda förkunskapskrav, studietakt och studieform samt finansieringen av utbildningarna. Uppdraget ska redovisas till regeringen (Utbildningsdepartementet) senast den 1 oktober 2021.

1.2 Återrapporteringens disposition

I återrapporteringen redogörs kortfattat för bakgrunden till införandet av korta yrkeshögskoleutbildningar i form av kurser och kurspaket samt hur myndigheten valde att gå till väga för att möjliggöra flexibla utbildningsupplägg. I de följande avsnitten redogörs för resultatet från tre ansökningsförfaranden. I särskilda avsnitt redogörs för uppgifter om förkunskapskrav, inklusive förekomst av särskilda förkunskapskrav, antalet sökande, studerandes fördelning på utbildningsområden, studieresultat, studietakt och studieform samt finansiering av utbildningarna. Återrapporteringen avslutas med ett reflekterande avsnitt.

2 Bakgrund

I det regeringsuppdrag som myndigheten återrapporterade i april 2020 (dnr MYH 2020/856) redogörs utförligt om de bakomliggande skälen till att införa yrkeshögskoleutbildning som är kortare än 100 yrkeshögskolepoäng. Bland annat kan nämnas att redan i den strategi för yrkeshögskolan som beslutades 2018 bedömdes det som angeläget att yrkeshögskolan ska kunna ha ett flexibelt utbud av olika utbildningskoncept med relevanta förkunskapskrav som kan omfatta allt från längre utbildningar till korta fördjupningsutbildningar och enstaka kurser för breda grupper med olika bakgrund. Samtidigt blev flera organisationer och opinionsbildare allt tydligare i sitt budskap att yrkeshögskolan bör vara en ledande aktör i utvecklingen mot mer flexibla utbildningslösningar för yrkesverksamma. Det bedömdes som särskilt viktigt utifrån behov av ökad kompetens i arbetslivet inom områdena digitalisering och automatisering.

I det regeringsuppdrag som myndigheten sedan fick i december 2019 angavs att korta utbildningar ska kunna erbjudas i syfte att ytterligare utveckla yrkeshögskolans flexibilitet och dess möjlighet att svara mot behov av fördjupad, breddad eller förnyad kompetens i arbetslivet. Myndigheten skulle särskilt uppmuntra flexibilitet när det gäller studietakt och studieform inom korta utbildningar.

I samband med införandet av korta YH-utbildningar (kurser och kurspaket) har myndigheten prioriterat utbildningar som riktar sig mot digitalisering, automatisering, klimatomställning, energieffektivisering och hållbarhet. Sammantaget bedömer myndigheten att omkring två tredjedelar av beviljade utbildningar har en inriktning mot digitalisering.

I och med coronapandemin har behovet av omställning kommit högt upp på samhällsagendan och likaså behovet av ökade kunskaper inom området digitalisering. Detta har bidragit till att intresset för korta yrkeshögskoleutbildningar har ökat kraftigt, vilket också syns tydligt i antalet ansökningar om att få bedriva denna typ av utbildning.

Antalet inkomna ansökningar har ökat med drygt 250 procent från det första ansökningstillfället i februari 2020 till det senaste i mars 2021. Det ökade behovet av omställning i samband med pandemiutbrottet gjorde att myndigheten beviljade betydligt fler utbildningar redan vid det första ansökningstillfället under våren 2020 än vad som ursprungligen planerades. Utöver det genomfördes ett extra ansökningstillfälle senare under våren 2020 då regeringen beslöt att i vårändringsbudgeten¹ tilldela ytterligare medel till korta YH-utbildningar. Sammantaget har myndigheten hittills beviljat 317 korta YH-utbildningar (kurser och kurspaket) motsvarande 317 miljoner kronor.

2.1 Flexibelt upplägg

Den bärande idén med konceptet är att utbildningarna ska vara flexibla avseende exempelvis studieform och studietakt. Redan från start utvecklade myndigheten ett ansökningsförfarande där ansökan endast består av ett fåtal frågeområden där utbildningsanordnaren ska fokusera på att beskriva den röda tråden i utbildningskonceptet och hur man avser att skapa ett utbildningsupplägg som kan göra det möjligt för yrkesverksamma att bedriva studier. Myndigheten valde också att inte fatta beslut om studietakt, studieform och antalet utbildningsomgångar, då detta inte är ett krav enligt Förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan (YHF). Detta ger stora möjligheter för utbildningsanordnarna att lägga upp utbildningarna på det sätt som passar de studerande och arbetslivet bäst. Utbildningsanordnaren kan starta flera utbildningsomgångar under beslutsperioden. Utbildningsomgångarna kan även löpa parallellt med olika studietakt och studieform om det är ändamålsenligt. Det betyder således att en utbildningsomgång kan bedrivas på deltid och en annan på heltid samtidigt inom ramen för en och samma utbildning.

Det betyder också att en utbildningsanordnare kan och bör nyttja de studerandeplatser man fått beviljat under hela beslutstiden, vilket i sin tur gör att man kan anta studerande till nya utbildningsomgångar vid flera tillfällen under startperioden. Myndighetens bedömning är att detta gynnar syftet med de korta YH-utbildningarna och ger möjlighet att frångå ett traditionellt upplägg där en utbildningsanordnare startar med en klass på hösten.

Detta flexibla upplägg bör också på sikt innebära att utbildningsanordnarna har möjlighet att i hög grad nyttja tilldelade platser.

3 Utbildningarnas omfattning och inriktning

I följande avsnitt redogörs för resultaten av de ansökningsförfaranden som genomförts i samband med införandet av korta YH-utbildningar (kurser och kurspaket), det vill säga vilka utbildningar som myndigheten har beviljat, omfattning samt inriktning på dessa.

3.1 Första ansökningsförfarandet med beslut i april 2020

Ansökningsförfarandet genomfördes under perioden 29 januari till den 26 februari 2020 bland befintliga utbildningsanordnare och omfattade platser för start 2020 och 2021. Den 15 april kommunicerades besluten.

Myndigheten gjorde bedömningen att för att kurser och kurspaket ska kunna komma i gång snabbt, så måste det finnas en ledningsgrupp inom det aktuella yrkesområdet som kan ställa sig bakom ansökan och ta ansvar även för den nya utbildningen. Därför var det nödvändigt att de sökande utbildningsanordnarna redan vid ansökningstillfället hade en pågående yrkeshögskoleutbildning med ett gällande beslut som beviljats 2019 eller tidigare inom samma yrkesområde som ansökan avsåg. Det var således inte möjligt för

¹ Vårändringsbudget 2019/20:99, sidan 29

utbildningsanordnare som enbart bedriver ekonomiutbildningar att ansöka om statsbidrag för att starta utbildningar inom exempelvis hälso- och sjukvård.

Myndigheten informerade om att ansökningar som inriktas mot framtida behov av kompetens inom digitalisering, automatisering, energieffektivisering, klimatomställning och hållbarhet skulle prioriteras. Dessa kompetensbehov spänner över flera utbildningsområden. Myndigheten lyfte även behov av ökad kompetens inom välfärdsteknik, fastighetsautomation, dataanalys, robotik, digital marknadsföring, mjukvaruutveckling, building information modelling (BIM), artificiell intelligens och IT-säkerhet.

Regeringen aviserade i budgetpropositionen för 2020 att det skulle avsättas 13 miljoner kronor för 2020 och 25 miljoner kronor från 2021 för att bevilja korta utbildningar inom yrkeshögskolan.² Mot bakgrund av pandemin och dess påverkan på svensk arbetsmarknad beslöt dock generaldirektören att bevilja fler utbildningar än vad som ursprungligen planerats.

Myndigheten mottog 187 ansökningar. Totalt beviljades 101 ansökningar motsvarande 621 årsplatser³ med start 2020 och 973 årsplatser med start 2021. Det innebär att satsningen beräknades till cirka 46 miljoner kronor under 2020 och cirka 72 miljoner kronor under 2021. Sett till antalet platser i dessa utbildningar, så motsvarar det knappt 7 100 platser under perioden 2020–2021. Fördelningen av antalet platser med start per år var cirka 2 650 platser för start 2020 och cirka 4 440 platser med start 2021.

Tabell 1. Platser, årsplatser med start och statsbidrag efter första ansökningsförfarandet

	Antal platser med start	Antal årsplatser med start	Beviljat statsbidrag i mnkr
Startår 2020	2 647	621	46,3
Startår 2021	4 437	973	72,1
Summa	7 084	1 594	118,4

Flest utbildningar beviljades inom utbildningsområdena Teknik och tillverkning, Data/IT och Ekonomi, försäljning och administration. Den andelsmässiga fördelningen skiljer sig något mellan startåren, vilket beror på att anordnarna själva väljer antal platser och sökte fler platser för start 2021 jämfört med för start 2020. Flertalet utbildningar är inriktade mot digitalisering, automation och hållbarhet. Tabellen nedan visar utfallet av det första ansökningsförfarandet fördelat på utbildningsområden, antal utbildningar och antal platser med start.

² Prop. 2019/20:1, utgiftsområde 16, sidan 146

³ En årsplats motsvarar en studerande på heltid under 40 veckor.

Tabell 2. Utbildningar och platser per utbildningsområde och startår

Utbildningsområde	Antal utbildningar	startår 2020		startår 2021	
		Antal platser med start	Andel	Antal platser med start	Andel
Data/IT	22	479	18 %	936	21 %
Ekonomi, administration och försäljning	19	635	24 %	985	22 %
Hotell, restaurang och turism	3	120	5 %	120	3 %
Hälsa- och sjukvård samt socialt arbete	12	344	13 %	672	15 %
Kultur, media och design	3	50	2 %	136	3 %
Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske	1	25	1 %	25	1 %
Pedagogik och undervisning	1	30	1 %	30	1 %
Samhällsbyggnad och byggt teknik	12	312	12 %	512	12 %
Säkerhetstjänster	3	69	3 %	158	4 %
Teknik och tillverkning	24	543	21 %	783	18 %
Transporttjänster	1	40	2 %	80	2 %
Summa	101	2 647	100 %	4 437	100 %

Det är stor spridning avseende utbildningarnas omfattning i poäng. Bland de beviljade utbildningarna finns allt från de som motsvarar en veckas heltidsstudier till närmare ett halvårs heltidsstudier. De flesta kurser och kurspaket omfattar 30 YH-poäng, vilket motsvarar sex veckors heltidsstudier. Även här ser vi en skillnad mellan startåren avseende antalet platser med start och därmed andelen platser. De längre kurspaketen har andelsmässigt färre platser 2021 medan de riktigt korta har ökat sitt platsantal. Detta skulle kunna bero på att utbildningsanordnarna bedömer att det är lättare att fylla platser i kortare kurspaket och möjligen att arbetslivet i högre grad efterfrågar kortare utbildningar.

Tabell 3. Omfattning utbildningar och platser per intervall av YH-poäng per startår

Antal YH-poäng	Antal utbildningar	startår 2020		startår 2021	
		Antal platser med start	Andel	Antal platser med start	Andel
4-15	10	270	10 %	620	14 %
20-35	33	905	34 %	1 517	34 %
40-50	22	584	22 %	954	22 %
60-75	19	435	16 %	793	18 %
80-95	17	453	17 %	553	12 %
	101	2 647		4 437	

3.2 Andra ansökningsförfarandet med beslut i juli 2020

I samband med att pandemin bröt ut under våren 2020 tilldelades myndigheten ytterligare medel i vårändringsbudgeten 2020⁴ för en extra satsning på korta YH-utbildningar (kurser och kurspaket) redan innevarande år. Inriktningen från regeringen var att myndigheten i samband med denna extra satsning skulle överväga om särskild hänsyn ska tas avseende prioritering av utbildningar som riktar sig mot branscher som i hög utsträckning har påverkats av coronapandemin.

Under perioden 11 maj till den 25 maj 2020 genomfördes ett extra ansökningsförfarande bland redan befintliga utbildningsanordnare i yrkeshögskolan. Ansökningsförfarandet

⁴ Vårändringsbudgeten 2020, sidan 29

omfattade platser för genomförande under 2020. Totalt kom 333 ansökningar in till myndigheten. Den 7 juli 2020 kommunicerades besluten.

Totalt beviljades 107 ansökningar motsvarande 711 årsplatser för 2020. Det innebär att denna satsning beräknas till cirka 53 miljoner kronor under 2020, vilket motsvarar drygt 3 600 platser. Utgångspunkten för besluten var att de nya platserna enbart omfattade ett genomförande under 2020. Således omfattade detta ansökningsförfarande utbildningar som måste både påbörjas och avslutas inom ett halvår.

Tabell 4. Platser, årsplatser med start och statsbidrag efter andra ansökningsförfarandet

	Antal platser med start och avslut 2020	Antal årsplatser med start och avslut	Beviljat statsbidrag i mnkr
Start och avslut 2020	3 658	711	52,6
Summa	3 658	711	52,6

Flest utbildningar beviljades inom utbildningsområdena Ekonomi, försäljning och administration, Teknik och tillverkning och Data/IT.

Det faktum att myndigheten skulle överväga om särskild hänsyn skulle tas avseende prioritering av utbildningar som riktar sig mot branscher som i hög utsträckning har påverkats av coronapandemin, resulterade bland annat i att myndigheten beviljade utbildningar inriktade mot digitala event, hållbar digital transformation och revenue management (intäktsoptimering) inom besöksbranschen, mikrobiologi, vårdhygien och smittskydd, palliativ vård och vårdfilosofi, psykisk ohälsa och suicidprevention, logistik och e-handelslösningar, industriella processer och dataanalys med mera.

I samband med bedömningen av vilka utbildningar som skulle prioriteras tog myndigheten bland annat hänsyn till vilka branscher som drabbats hårdast av permitteringar och varsel samt i hög utsträckning hade sökt bidrag för korttidsarbete hos Tillväxtverket under våren 2020.

Tabell 5. Utbildningar och platser per utbildningsområde

Utbildningsområde	startår 2020		
	Antal utbildningar	Antal platser med start och avslut 2020	Andel
Data/IT	19	520	14 %
Ekonomi, administration och försäljning	27	1 045	29 %
Hotell, restaurang och turism	7	295	8 %
Hälso- och sjukvård samt socialt arbete	14	460	13 %
Kultur, media och design	2	45	1 %
Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiskeri	1	25	1 %
Pedagogik och undervisning	4	140	4 %
Samhällsbyggnad och byggteknik	11	392	11 %
Säkerhetstjänster	1	30	1 %
Teknik och tillverkning	19	656	18 %
Transporttjänster	2	50	1 %
Summa	107	3 658	100 %

Det är stor spridning avseende utbildningslängd. Bland de beviljade utbildningarna i det andra ansökningsförfarandet finns allt från de som motsvarar två veckors heltidsstudier till 18 veckors heltidsstudier. Även här omfattar de flesta utbildningarna 30 YH-poäng, vilket motsvarar sex veckors heltidsstudier.

Tabell 6. Omfattning utbildningar och platser per intervall av YH-poäng och startår

Antal YH-poäng	Antal utbildningar	startår 2020	
		Antal platser med start och avslut 2020	Andel
10-15	8	250	7 %
20-35	60	2 120	58 %
40-50	19	596	16 %
60-75	10	325	9 %
80-95	10	367	10 %
	107	3 658	

3.3 Tredje ansökningsförfarandet med beslut i juni 2021

Det tredje ansökningsförfarandet öppnade den 4 februari och stängde den 18 mars 2021. Besluten kommunicerades den 10 juni 2021. Från och med det tredje ansökningsförfarandet hade även nya aktörer som inte bedrivit YH-utbildning tidigare möjlighet att ansöka.

Myndigheten informerade redan under hösten 2020 inför ansökningsförfarandet om fortsatta prioriteringar av ansökningar som inriktas mot framtida behov av kompetens inom digitalisering, automatisering, energieffektivisering, klimatomställning och hållbarhet samt att ytterligare prioriteringar skulle göras inom följande områden:

- Vård och omsorg (välfärdsteknik och e-hälsa, vårdhygien, palliativ vård, samtalsmetodik, våld i nära relationer, lagstiftning, funktionsnedsättning, ledarskap och handledning)
- Hotell, restaurang, kultur, event, resor och turism (hållbarhet, hantverk, klimat, ledarskap, ekonomi/intäktsoptimering, möteteknik, marknadsföring, covid-/smittsäkerhet och datorsystem)
- Lantbruk och livsmedelsförsörjning (ekosystem, gröna miljöer, ledarskap, inklusive växtodling och djurhållning hållbar livsmedelsproduktion och produktutveckling)
- Ekonomi (e-handel, digital marknadsföring, försäljning och kommunikation, affärsutveckling, upphandling, hållbarhet och ledarskap)
- Industri (fortsatt automatisering och robotisering av verksamheten med dataanalys, maskininlärning, mjukvaruutveckling, systemförståelse/systemdesign, artificiell intelligens, elektronik, inbyggda system, cybersäkerhet, smart underhåll, 3D-tillverkning och additiv tillverkning samt cirkulär produktion, materialutveckling, återvinning och återbruk)
- Fordonsindustrin (elektrifiering)
- Energi (elnätens om- och utbyggnad för en ökad elnätscapacitet och anpassning till produktion av elkraft från olika och väderberoende energikällor samt vindkraftteknik och solenergiteknik)
- Samhällsbyggnad (Building Information Modelling (BIM), kalkylering, ledarskap, infrastrukturella satsningar och fastighetsautomation)

- Järnväg och spårtrafik (ban-, signal- och kontaktledningsteknik samt fordonsunderhåll)
- Transporttjänster (hållbar logistik)

Det kom in 667 ansökningar till myndigheten. Avsikten var att bevilja cirka 125 miljoner kronor för 2021 för korta YH-utbildningar (kurser och kurspaket) i yrkeshögskolan. Av dessa 125 miljoner hade myndigheten redan vid det första ansökningstillfället våren 2020 fördelat utbildningsplatser för drygt 70 miljoner för 2021.

I ansökningsförfarandet deltog 137 utbildningsanordnare. Av dessa hade 32 anordnare inte tidigare bedrivit utbildning inom yrkeshögskolan.

Myndigheten beviljade 109 ansökningar, vilket motsvarar 680 årsplatser för år 2021 och 1 305 årsplatser för 2022. Sett till antalet platser rör det sig om cirka 9 000 platser, fördelat på cirka 2 900 platser för 2021 och knappt 6 100 platser för 2022. Det innebär en satsning på cirka 50 miljoner kronor för 2021 och cirka 96 miljoner kronor för 2022. Av de 32 anordnare som inte tidigare bedrivit någon utbildning inom yrkeshögskolan beviljades tre nya anordnare att bedriva korta YH-utbildningar (kurser och kurspaket).

Tabell 7. Platser, årsplatser med start och statsbidrag efter tredje ansökningsförfarandet

	Antal platser med start	Antal årsplatser med start	Beviljat statsbidrag i mkr
Startår 2021	2 938	680	50,2
Startår 2022	6 086	1 305	96,0
Summa	9 024	1 985	146,2

Även vid detta ansökningstillfälle prioriterades utbildningar inriktade mot framtida behov av kompetens inom digitalisering, automatisering, energieffektivisering och klimatomställning. Flest utbildningar beviljades inom digitalisering med uppskattningsvis 40 procent. Här finns exempelvis utbildningar inom robotic process automation (RPA), smart underhåll och smarta elnät, men även utbildningar i välfärdsteknik inom vård och omsorg och ledning och samordning av informations- och cybersäkerhet.

Flest utbildningar beviljades inom utbildningsområdena Ekonomi, försäljning och administration, Teknik och tillverkning samt Samhällsbyggnad och byggteknik.

Tabell 8. Utbildningar och platser per utbildningsområde och startår.

Utbildningsområde	startår 2021			startår 2022	
	Antal utbildningar	Antal platser med start	Andel	Antal platser med start	Andel
Data/IT	11	320	11 %	525	9 %
Ekonomi, administration och försäljning	32	1 036	35 %	2 148	35 %
Hotell, restaurang och turism	3	100	3 %	200	3 %
Hälso- och sjukvård samt socialt arbete	16	465	16 %	1 145	19 %
Kultur, media och design	3	90	3 %	180	3 %
Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske	5	74	3 %	175	3 %
Pedagogik och undervisning	1	30	1 %	60	1 %
Samhällsbyggnad och byggteknik	17	395	13 %	730	12 %
Säkerhetstjänster	2	25	1 %	110	2 %
Teknik och tillverkning	17	348	12 %	703	12 %
Transporttjänster	2	55	2 %	110	2 %
Summa	109	2 938	100 %	6 086	100 %

Även resultatet av detta ansökningsförfarande visar att det är stor spridning avseende utbildningslängd, bland de beviljade utbildningarna finns allt från de som motsvarar en veckas studier till närmare ett halvår. De flesta utbildningarna omfattar 30 YH-poäng, vilket motsvarar sex veckors heltidsstudier.

Tabell 9. Omfattning utbildningar och platser per intervall av YH-poäng per startår

Antal YH-poäng	Antal utbildningar	startår 2021		startår 2022	
		Antal platser med start	Andel	Antal platser med start	Andel
5-15	5	95	3 %	350	6 %
20-35	50	1 380	47 %	2 976	49 %
40-55	21	485	17 %	1 125	18 %
60-75	17	515	18 %	935	15 %
80-95	16	463	16 %	700	12 %
	109	2 938		6 086	

3.4 Totalt beviljat i samtliga ansökningsförfaranden under 2020 och 2021

Myndigheten har totalt beviljat 317 korta yrkeshögskoleutbildningar, vilket motsvarar cirka 19 700 studerandeplatser med start under perioden 2020-2022.

Tabell 10. Totalt beviljat antal platser per år

Startår	Antal beviljade platser
2020	6 305
2021	7 375
2022 *	6 086
Summa beviljat t o m juni 2021	19 766

* Här planeras för ytterligare beviljanden

Den totala fördelning av utbildningar per utbildningsområde visar att Ekonomi, administration och försäljning har beviljats flest utbildningar följt av Teknik och tillverkning samt Data/IT. Inom det prioriterade området digitalisering finns utbildningar med inriktning mot att Leda digital transformation, Hållbarhetsredovisning och digital informations- och transaktionssäkerhet, IT- och cybersäkerhet, Pythonprogrammering och AI-utveckling samt Maskin och cybersäkerhet industri 4. Inom det prioriterade området automatisering finns exempel på utbildningar som Robotic Process Automation, programmering och utveckling av inbyggda system med C/C++, automation för underhållspersonal samt industriautomation och smart lagerautomation.

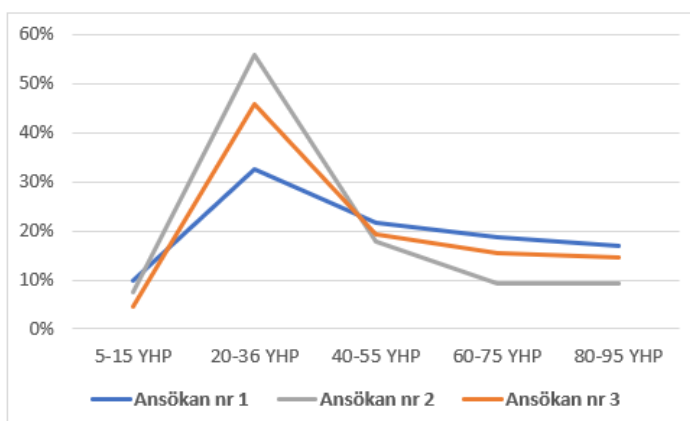
Sammantaget kan myndigheten konstatera att det inte ger en fullständig bild över det kompetensbehov som dessa utbildningar är inriktade emot genom att sortera dem efter utbildningsområden. Många av utbildningarna är inriktade mot kompetensområden som i hög grad är adekvata för många olika branscher. Det gäller inte minst digitalisering och hållbarhet. Myndigheten bedömer att utbildningarna riktar sig till ett 40-tal olika branscher inom mängder av olika områden.

Tabell 11. Totalt antal beviljade utbildningar, platser och årsplatser med start per utbildningsområde

Utbildningsområde	Antal utbildningar	Antal platser med start	Antal årsplatser med start
Data/IT	52	2 780	626
Ekonomi, administration och försäljning	78	5 849	1 289
Hotell, restaurang och turism	13	835	158
Hälso- och sjukvård samt socialt arbete	42	3 086	514
Kultur, media och design	8	501	133
Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiskeri	7	324	63
Pedagogik och undervisning	6	290	54
Samhällsbyggnad och byggteknik	40	2 341	598
Säkerhetstjänster	6	392	54
Teknik och tillverkning	60	3 033	727
Transporttjänster	5	335	74
Summa	317	19 766	4 290

I figur 1 ges en bild av hur fördelningen av utbildningarna avseende intervall av YH-poäng har sett ut i respektive ansökansförfarande. Vid första var det en mer jämn fördelning av antal YH-poäng på utbildningarna. I det andra ansökansförfarandet, där besluten avsåg platser som både skulle starta och avslutas under året, ser vi av naturliga skäl att fler utbildningar var korta även om det fortfarande fanns beviljanden i intervallet 80-95 YH-poäng.

Vid det tredje ansökansförfarandet fanns i princip samma förutsättningar som i första ansökansförfarandet, här ser vi ändå att av de utbildningar som beviljats har andelen i intervallet 20-35 YH-poäng ökat i jämförelse med första tillfället. Även om denna typ av utbildningar endast funnits under en mycket begränsad period inom yrkeshögskolan, går det att se att en stor del av utbildningarna i omfattning ligger stabilt mellan 20 och 35 YH-poäng, vilket motsvarar 4 och 7 veckors studietid.

Figur 1. Andelen utbildningar inom respektive intervall av YH-poäng

4 Förkunskapskrav och särskilda förkunskapskrav

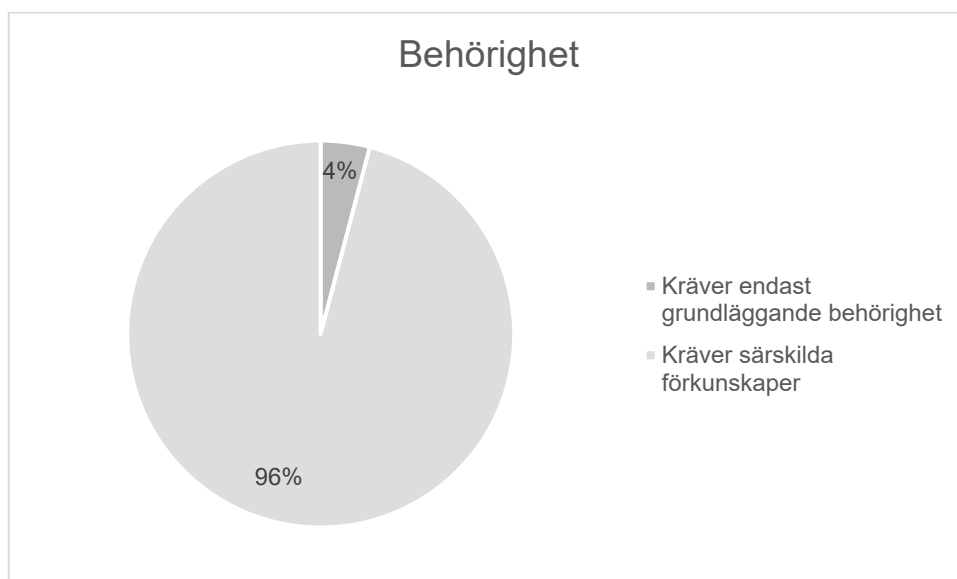
4.1 Bakgrund och förutsättningar

För att vara behörig till en kort yrkeshögskoleutbildning i form av kurser och kurspaket krävs grundläggande behörighet.⁵ Utöver grundläggande behörighet får det ställas krav på särskilda förkunskaper för att vara behörig att antas till en utbildning. Kraven ska vara nödvändiga för att den studerande ska kunna tillgodogöra sig utbildningen och får avse en eller flera kurser i gymnasieskolans nationella program eller motsvarande kunskaper. I en kort utbildning (kurser och kurspaket) får kraven på särskilda förkunskaper även avse yrkeserfarenhet eller andra kunskaper, om de är av betydelse för utbildningens speciella inriktning eller det yrkesområde som utbildningen förbereder för. Utöver krav på kunskaper får det även ställas villkor som är en förutsättning för utbildningens speciella inriktning eller det yrkesområde som utbildningen förbereder för. De särskilda förkunskapskrav som ställs framgår i utbildningens utbildningsplan.

I de två första ansökningsförfarandena som genomfördes under 2020 hade myndigheten inte utvecklat något systemstöd för att hantera ansökningar och utbildningsplaner om att få bedriva kort utbildning (kurser eller kurspaket). Uppgifterna togs in via blanketter och utbildningsplaner skapades i pdf-format utifrån inskickat underlag. Avsaknaden av systemstöd har medfört att det inte är möjligt att göra samma typ av sammanställningar av förkunskapskraven som det är vid ansökningsförfaranden där systemstöd hade implementerats. Där finns uppgifterna om förkunskapskrav lagrade i en databas. Mot bakgrund av detta kommer vissa uppgifter om förkunskapskraven presenteras för alla utbildningar medan andra enbart kommer att presenteras för de utbildningar som beviljades vid det tredje ansökningstillfället.

4.2 Grundläggande behörighet eller behörighet i övrigt

Av totalt 317 beviljade utbildningar är det 13, motsvarande 4 procent, som enbart ställer krav på grundläggande behörighet för att antas till en utbildning, det vill säga saknar särskilda förkunskapskrav. Utbildningar utan krav på särskilda förkunskaper finns inom utbildningsområdena Ekonomi, administration och försäljning (4), Samhällsbyggnad och byggteknik (4) och Teknik och tillverkning (5) och bedrivs av sju olika utbildningsanordnare. Antalet poäng på utbildningarna varierar från 4 YH-poäng till 90 YH-poäng.

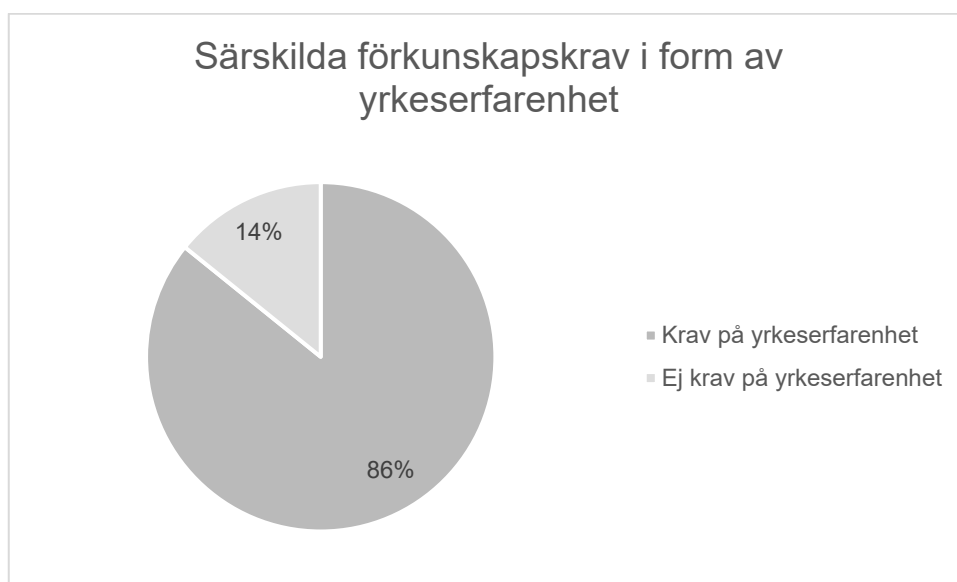
Figur 2. Behörighet i korta yrkeshögskoleutbildningar

⁵ Förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan

Det framgår inte något tydligt mönster över att avsaknad av särskilda förkunskapskrav skulle vara relaterat till ett särskilt utbildningsområde, särskilda utbildningsanordnare eller till antalet poäng i utbildningen.

4.3 Utbildningar med krav på särskilda förkunskaper i form av yrkeserfarenhet

I 304 av 317 utbildningar ställs krav på särskilda förkunskaper, vilket motsvarar 96 procent av de korta yrkeshögskoleutbildningarna. Av informationen i utbildningsplanerna för utbildningarna framgår att det i 86 procent, 272 av 317, av alla utbildningar ställs krav på särskilda förkunskaper i form av yrkeserfarenhet eller motsvarande.

Figur 3 Andel utbildningar med krav på särskilda förkunskaper i form av yrkeserfarenhet

Kraven på omfattningen av yrkeserfarenheten varierar från cirka 3 månader upp till 3 år. I vissa utbildningar ställs specifika krav, till exempel att den sökande ska ha arbetat som sjuksköterska eller redovisningsekonom. I andra utbildningar är kraven mer generella, till exempel att den sökande ska ha arbetat inom elektronikbranschen eller inom tillverkningsindustrin. I flera utbildningsplaner framgår att yrkeserfarenheten också kan ersättas av eftergymnasial utbildning inom området som utbildningen avser. Då det i vissa utbildningar ställs krav på yrkeserfarenhet från yrken som i sin tur kräver högre utbildning blir tidigare utbildning ett indirekt krav i vissa utbildningar.

Andelen utbildningar med särskilda förkunskapskrav i form av yrkeserfarenhet varierar mellan utbildningsområdena. Andelen är lägst inom utbildningsområdet Kultur, media, design. Dock omfattar utbildningsområdet få utbildningar, vilket gör det svårt att dra några slutsatser av den lägre andelen.

Tabell 12. Andel utbildningar med krav på särskilda förkunskaper i form av yrkeserfarenhet efter utbildningsområde

Utbildningsområde	Totalt antal utbildningar	Andel med krav på yrkeserfarenhet
Ekonomi, administration och försäljning	78	85 %
Teknik och tillverkning	60	70 %
Data/IT	52	90 %
Hälso- och sjukvård samt socialt arbete	42	98 %
Samhällsbyggnad och byggteknik	40	85 %
Hotell, restaurang och turism	13	100 %
Kultur, media och design	8	63 %
Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske	7	100 %
Pedagogik och undervisning	6	100 %
Säkerhetstjänster	6	100 %
Transporttjänster	5	100 %

Fördelat på utbildningarnas omfattning i poäng är det utbildningarna med en omfattning om 21–40 YH-poäng där den största andelen utbildningar med krav på yrkeserfarenhet finns. Det är också den omfattning i poäng som flesta utbildningar har.

Tabell 13. Andel utbildningar med krav på särskilda förkunskaper i form av yrkeserfarenhet efter antal YH-poäng

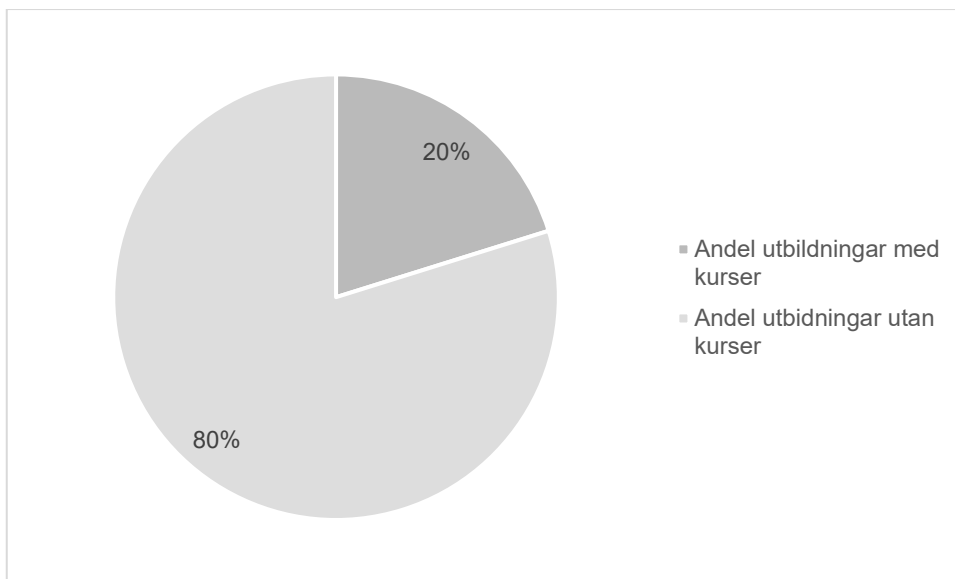
Antal YH-poäng	Antal utbildningar	Andel med yrkeserfarenhet
1-20 poäng	48	81 %
21-40 poäng	118	92 %
41-60 poäng	84	89 %
61-80 poäng	41	73 %
81-99 poäng	26	73 %

4.4 Utbildningar med krav på andra särskilda förkunskaper än yrkeserfarenhet

När det gäller krav på andra särskilda förkunskaper än yrkeserfarenhet redovisas här uppgifter enbart från utbildningarna som beviljades i det tredje ansökningsförfarandet. Detta mot bakgrund av att de första ansökningstillfällena innebar att uppgifter om förkunskapskrav och andra villkor togs in på ett annat sätt, vilket i sin tur inneburit att uppgifterna är osäkra att använda och svåra att jämföra. När det gäller de särskilda kraven på förkunskaper i form av yrkeserfarenhet varierade inte omfattningen av dessa i någon större utsträckning mellan de olika ansökningsförfarandena. Mot bakgrund av detta görs antagandet att även de krav som ställs på kurser eller på andra villkor i den tredje ansökan kan ge en representativ bild av förkunskapskraven i alla korta yrkeshögskoleutbildningar. Uppgifterna i följande avsnitt avser alltså enbart de utbildningar som beviljades i vid det tredje ansökningstillfället som beviljades inför sommaren 2021.

4.4.1 Utbildningar med krav på särskilda förkunskaper i form av kurser i gymnasieskolans nationella program eller motsvarande kunskaper

Av totalt 109 utbildningar är det 22 utbildningar, 20 procent, där det ställs krav på särskilda förkunskaper i form av kurser i gymnasieskolans nationella program eller motsvarande kunskaper. Utbildningarna finns inom flera utbildningsområden och det finns inga mönster som tyder på att den typen av förkunskapskrav skulle vara vanligare inom vissa utbildningsområden.

Figur 1 Andel utbildningar med krav på särskilda förkunskaper i form av kurser i gymnasieskolans nationella program eller motsvarande kunskaper

De vanligast förekommande typen av kurser är de som finns på flera program, såsom Engelska 6 (100p) eller Matematik 2 (100p). Utöver dessa förekommer kurser från flera olika program. De program som kurserna ingår i har en tydlig koppling till de utbildningsområden som utbildningarna gäller, där det exempelvis ställs krav på kurser från Vård- och omsorgsprogrammet för yrkeshögskoleutbildningar inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete och från Naturbruksprogrammet för utbildningar inom Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske.

4.4.2 Utbildningar med behörighetskrav om villkor som är en förutsättning för utbildningens speciella inriktning eller det yrkesområde som utbildningen förbereder för

Av totalt 109 utbildningar ställs det i 14 utbildningar, 13 procent, krav på villkor för behörighet. Utbildningar med dessa krav finns inom flera utbildningsområden och det finns inga mönster som tyder på att villkor skulle vara vanligare inom vissa utbildningsområden.

De villkor som anges varierar och de är inte alltid tydligt avgränsade i förhållande till övriga särskilda förkunskapskrav som ställs. I vissa utbildningsplaner beskrivs villkoren som ett förtydligande av yrkeserfarenheten som krävs eller genom ett tillägg om att andra angivna förkunskaper också kan ersättas av exempelvis en eftergymnasial utbildning inom området. I flera fall har villkoren en bred karaktär och är inte så specifika, till exempel "eftergymnasial utbildning på minst 2 år inom inköp/upphandling/logistik/hållbarhet eller motsvarande alt arbetslivserfarenhet på minst 3 år inom ekonomi, inköp, upphandling, logistik eller inom hållbarhet". I vissa fall anges villkoren i form av kunskaper inom ett visst område och i andra fall som krav på en befintlig anställning inom ett yrke.

4.5 Sammanfattning förkunskapskrav

Sammanfattningsvis kan konstateras att de flesta utbildningar ställer krav på särskilda förkunskaper och att det vanligast förekommande kravet är yrkeserfarenhet. Förkunskapskrav i form av till exempel tidigare YH-examen eller annan eftergymnasial utbildning förekommer endast i begränsad omfattning. Det förekommer utbildningar som ställer krav på yrkeserfarenhet som till exempel sjuksköterska eller civilingenjör, vilket kräver en akademisk utbildning.

Utifrån att korta yrkeshögskoleutbildningar ska kunna erbjudas i syfte att svara mot behov av fördjupad, breddad eller förnyad kompetens i arbetslivet visar detta att det villkor gällande behörighet som fördes in i förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan avseende de korta utbildningarna var berättigat, då förkunskapskraven speglar att utbildningarna har fokus på fördjupning av redan befintlig kompetens.

5 Sökande, fördelning av studerade per utbildningsområde och studieresultat

Statistiska centralbyrån (SCB) samlar in uppgifter om sökande till korta utbildningar i form av kurser och kurspaket. SCB redovisade sin sökandestatistik för yrkeshögskolan i mars 2021 och statistiken omfattar ansökningar, sökande, behöriga sökande och antagna som påbörjat studier vid start för 2020. För 2021 finns ännu inga uppgifter om unika sökande och behöriga sökande.

För perioden 1 januari till 30 juni 2021 kan myndigheten endast redovisa antalet inkomna ansökningar för de utbildningsomgångar som startat under den aktuella perioden – inte unika sökande. Uppgifterna är hämtade från det underlag om sökande som utbildningsanordnarna lämnar inför start av en utbildningsomgång. Antalet ansökningar som rapporterats under det första halvåret 2021 är 3 500. Av dessa är drygt 2 000 kvinnor knappt 1 500 män. Flest sökande har utbildningar inom digital analytics, UX-design och hållbar e-handel.

5.1 Sökande till utbildningar med start 2020

I det här avsnittet beskrivs ansökningar, sökande, behöriga sökande samt antagna som påbörjat studier vid start. Ansökningar avser antalet ansökningar om att bedriva studier inom kurser och kurspaket. Samma individ kan göra flera ansökningar. Sökande och behöriga sökande avser däremot antal unika individer som har sökt, respektive sökt och varit behörig till, minst en kort yrkeshögskoleutbildning (kurser och kurspaket).

Totalt inkom 12 700 ansökningar om att bedriva studier inom kurser och kurspaket med start 2020. Ansökningarna kom från 9 700 sökande (unika individer). Av dessa sökande var 7 100 behöriga sökande. Då antalet ansökningar var högre än antalet sökande innebär det att en andel av de sökande sökte till flera utbildningar med start 2020.

Det var 2,2 ansökningar per plats inom kurser och kurspaket 2020. Motsvarande antal för sökande och behöriga sökande var 1,7 respektive 1,2. Antalet behöriga sökande per plats var högst inom Ekonomi, administration och försäljning (1,6). Inom övriga utbildningsområden (med minst 100 platser 2020) varierade antalet behöriga sökande per plats mellan 1,1 och 1,3.

Kvinnor utgjorde merparten (62 procent) av dem som sökte till kurser och kurspaket med start under 2020. Kvinnor utgjorde även merparten av de behöriga sökande (63 procent). Kvinnor sökte i större utsträckning utbildningar inom Ekonomi, administration och försäljning samt Hälso- och sjukvård samt socialt arbete medan männen i större utsträckning sökte utbildningar inom Data/IT, Teknik och tillverkning samt Samhällsbyggnad och byggteknik.

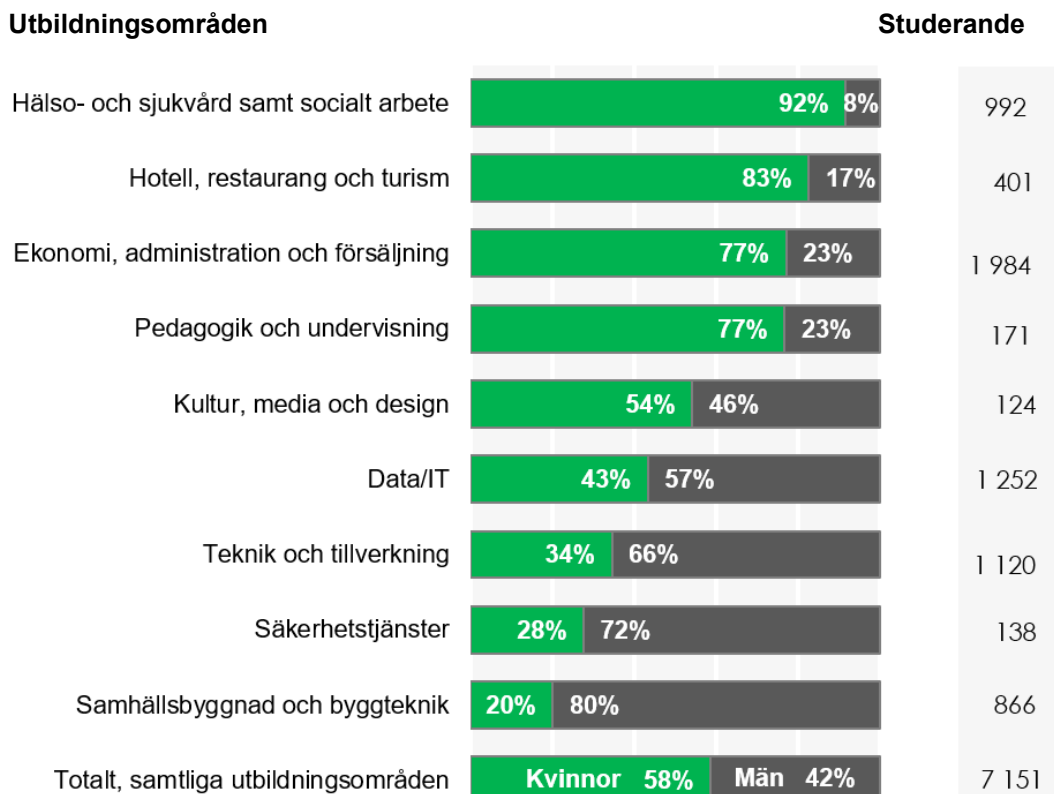
Av de sökande var 73 procent inrikes födda och 27 procent utrikes födda. Andelen inrikes födda var högre bland kvinnor (77 procent) än bland män (67 procent).

5.2 Studerandes fördelning per utbildningsområde

Under perioden 2020 – 30 juni 2021 var det 7 151 studerande som påbörjade studier på en kort YH-utbildning (kurser och kurspaket). Av dessa var omkring 4 200 kvinnor och närmare 3 000 män, vilket motsvarade 58 respektive 42 procent.

Merparten (87 procent) av studerande under perioden gjorde det i något av de fem stora utbildningsområdena. Knappt 30 procent påbörjade studier inom Ekonomi, administration och försäljning, vilket var det område med flest studerande under perioden.

Könsfördelningen var ojämn i merparten av utbildningsområdena. Bland de fem stora utbildningsområdena var andelen kvinnor högst inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete (92 procent) och Ekonomi, administration och försäljning (77 procent). På motsvarande vis var andelen män högre inom Samhällsbyggnad och byggteknik (80 procent), Teknik och tillverkning (66 procent) och Data/IT (57 procent).

Figur 6. Antagna som påbörjat studier efter utbildningsområde och kön, andel 2020 t o m första halvåret 2021

Drygt 10 procent av de individer som påbörjade studier under perioden 2020 till och med den 30 juni 2021 gjorde det på fler än en utbildning.

Merparten var minst 35 år vid start av utbildningen. Två tredjedelar av de studerande var 35 år eller äldre. För både kvinnor och män var det vanligast att tillhöra den äldsta åldersgruppen (45 år eller äldre). Av samtliga kvinnor var 35 procent 45 år eller äldre vid start av studierna. Motsvarande andel för män var 29 procent. Gruppen som har valt att studera på en kort yrkeshögskoleutbildning är över lag äldre än dem som gått en längre YH-utbildning. Detta är troligen ett resultat av att dessa utbildningar avser utbildning för redan yrkesverksamma.

5.3 Studerandes resultat

Korta YH-utbildningar i form av kurser och kurspaket ger inte examen. De studerande får emellertid betyg i de enskilda kurserna som ingår i utbildningen. Efter avslutad utbildning får den studerande ett utbildningsbevis innehållande kurser med godkänt betyg. I det här avsnittet beskrivs hur stor andel av de antagna som bedrivit studier som hade avslutat utbildningen med godkänt resultat i samtliga kurser som ingick i utbildningen. Samtliga uppgifter avser avslutade utbildningsomgångar under 2020 till och med det första halvåret 2021.

Av de antagna som avslutade en utbildning i form av kurser och kurspaket hade drygt sex av tio (63 procent) godkänt på samtliga kurser. Andelen var högre för kvinnor än män, 68 respektive 56 procent. Det ska dock noteras att vi inte känner till orsakerna till att cirka fyra av tio av de studerade avslutade utbildningen utan godkänt resultat inom samtliga kurser. Det är möjligt att en andel av dessa studerande gjorde ett aktivt val att avsluta utbildningen utan godkänt resultat inom samtliga kurser.

Andelen med godkänt på samtliga kurser var högre för distansutbildningar jämfört med utbildningar i bunden form, 64 respektive 57 procent. När det gäller de YH-utbildningar som leder till examen är förhållandet det omvända – slutförandegraden är högre bland de bundna utbildningarna.⁶

Bland de fem stora utbildningsområdena varierade andelen med godkänt på samtliga kurser mellan 54 och 72 procent, lägst inom Teknik och tillverkning och högst inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete.

Högst andel med godkänt på samtliga kurser fanns inom det något mindre utbildningsområdet Hotell, restaurang och turism, där 85 procent av de studerande slutfört alla kurser med godkänt resultat. Det är en betydligt högre slutförandegrad än i de längre YH-utbildningarna inom samma utbildningsområde. Det skulle kunna bero på en kombination av att studerande som varit yrkesverksamma inom detta utbildningsområde blivit korttidspermitterade eller arbetslösa under perioden och därmed haft tid att ägna sig åt studier samt att utbildningsanordnarna var tidigt ute och skapade för branschen angelägna kurspaket med fokus på digitala event, hållbarhet och revenue management.

Uppdelat på utbildningens omfattning var andelen med godkänt på samtliga kurser högst (70 procent) på utbildningarna med lägst omfattning (1 till 29 YH-poäng). Motsvarande andel för utbildningar med omfattningen 30-49 YH-poäng respektive mer än 49 YH-poäng var 65 respektive 56 procent.

Utöver de dryga 60 procent av de studerande som klarat godkänt i alla kurser, finns en spridning när det gäller avklarade poäng bland övriga studerande. Dryga 6 000 studerande har avslutat en utbildning under 2020 till och med den 30 juni 2021. Av dessa har närmare 4 000 klarat alla kurser med godkänt resultat. Cirka 2 300 studerande har inte klarat kurserna. En överväldigande majoritet av dessa – drygt 80 procent – finns inom intervallet att inte ha klarat någon poäng och upp till 10 procent av den totala poängen.

Det ska noteras att utbildningsanordnarna har möjlighet att ge betyg under hela den tid som utbildningen ingår i yrkeshögskolan. Detta kan resultera i en viss eftersläpning av uppgifterna om de studerandes betyg, vilket i sin tur kan leda till en underskattning av andelen som avslutar utbildningen med godkänt i samtliga kurser. I nuläget kan vi inte bedöma i vilken grad eftersläpningen påverkar resultaten.

Myndigheten hoppas få en tydligare bild över de studerandes ambition att slutföra alla kurser i utbildningen genom den studerandeenkät som under hösten genomförs av SCB bland studerande som avslutat en kort YH-utbildning under första halvåret 2021.

⁶ Myndigheten för yrkeshögskolan, Statistisk årsrapport 2021, sidan 29.

Tabell 14. Andel antagna som bedrivit studier med godkänt på samtliga kurser under 2020 till och med första halvåret 2021 fördelat på kön, studieform, utbildningsområden och omfattning

	Andel antagna studerande med godkänt på samtliga kurser	Antal antagna studerande som avslutat en kort YH-utbildning
Kön		
Män	56 %	2 631
Kvinnor	68 %	3 681
Studieform		
Bunden	55 %	894
Distans	64 %	5 418
Utbildningsområden		
Data/IT	55 %	1 077
Ekonomi, administration och försäljning	64 %	1 670
Hotell, restaurang och turism	85 %	401
Hälsa- och sjukvård samt socialt arbete	72 %	902
Kultur, media och design	69 %	93
Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske	77 %	44
Pedagogik och undervisning	51 %	171
Samhällsbyggnad och byggteknik	63 %	785
Säkerhetstjänster	72 %	81
Teknik och tillverkning	54 %	1 063
Transporttjänster	60 %	25
Omfattning		
1-29 YH-poäng	70 %	1 680
30-49 YH-poäng	65 %	2 411
Mer än 49 YH-poäng	56 %	2 221
Totalt	63 %	6 312

Kommentar: Totalt har 7 151 studerande påbörjat en kort utbildning fram till och med den 30 juni 2021. Av dessa har 6 312 studerande avslutat en utbildning under samma period.

6 Studietakt, studieform och antal starter

Som tidigare nämnts har myndigheten strävat efter att skapa möjligheter för utbildningsanordnarna att genomföra de korta yrkeshögskoleutbildningarna med ett stort mått av flexibilitet. Detta för att i så hög grad som möjligt göra det möjligt för yrkesverksamma att ha tillgång till utbildningar, som syftar till fördjupad kompetens, med olika pedagogiska upplägg i olika studietakt och med start under hela året. Myndighetens bedömning är att ett stort mått av flexibilitet avseende utbildningsupplägg är en förutsättning för att kurser och kurspaket ska bli en framgång i YH-systemet.

Av detta skäl har myndigheten valt att inte fatta beslut om vare sig studietakt eller studieform. Besluten om beviljande av utbildning omfattar heller inte – som brukligt är – antalet utbildningsomgångar och starttidpunkt för dessa.

För att få till stånd en variation av utbildningsupplägg har också schablonnivåerna höjts på försök till dessa utbildningar. Detta motiveras av att utbildningsanordnarna som väljer att frånga traditionella upplägg där man startar en utbildningsomgång vid endast ett tillfälle under beslutsperioden, antas få högre kostnader för marknadsföringsinsatser liksom för antagningsprocessen.

6.1 Resultat avseende studietakt

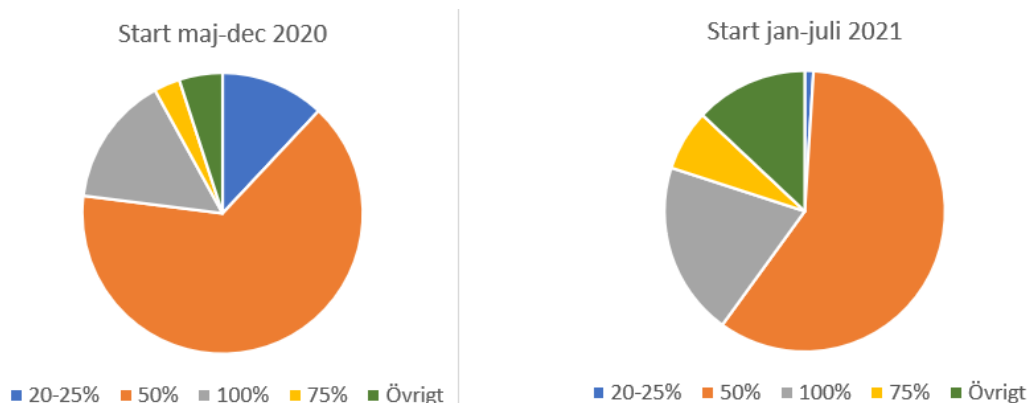
Nedan följer en sammanställning över studietakt, studieform och antal starter för de studerande som har påbörjat utbildning under 2020 och till och med det första halvåret 2021. Sammanställningen är strukturerad så att den visar det aktuella resultatet avseende studietakt för de utbildningar som startats efter beviljanden i samband med de två första genomförda ansökningsförfarandena under 2020. Studieform och antalet startade omgångar inom varje beviljade utbildning redovisas sammantaget för 2020 till och med den 30 juni 2021. Det finns ännu inga resultat att redovisa från de utbildningar som beviljades i juni 2021.

6.1.1 Utbildningar beviljade 2020 med start 2020 och 2021

I april 2020 beviljades 101 utbildningar som haft möjlighet att starta under 2020 och 2021. Utifrån datum för beviljandet så är det först 2021 som anordnaren har hela året på sig att starta. Nedanstående underlag bygger på alla starter 2020, vilket var under maj-december samt utfall av starterna januari-juni 2021.

2020 startade 72 av de 101 utbildningarna, (71 %), och drygt 1 800 av de cirka 2 650 beviljade platserna nyttjades, (69 %). Första halvåret 2021 har 59 av de 101 utbildningarna startat, (58 %) och knappt 1 800 av de cirka 4 450 platserna har nyttjats, (40 %).

Då utbildningsanordnaren först vid start av en omgång anger studietakt kan detta endast följas upp på påbörjade utbildningsomgångar. Studietakten har hittills varit varierande. Den spänner över allt från 12 procent till 100 procent studietakt. Den vanligaste studietakten är dock 50 procent och därefter 100 procent. Det är något fler studerande som studerar med 100 procentstudietakt hittills i år än under 2020. Det var 52 studerande på den lägsta studietakten (12 %) under 2020, hittills i år har 138 studerande påbörjat studier med den studietakten. Däremot är det väldigt få studerande hittills i år som studerar med studietakten 20-25 %, endast 25 studerande (1 %) jämfört med 230 studerande (12 %) under 2020.

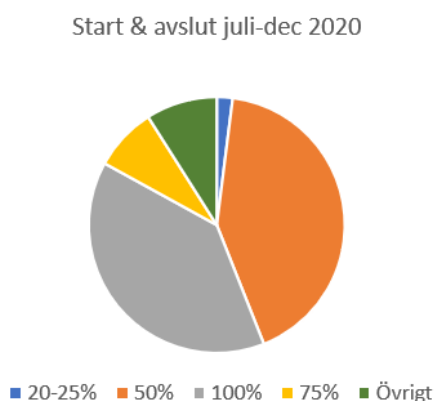
Figur 7. Andelen studerande per studietakt av nyttjade platser 2020 och jan-juni 2021 från första ansökningsförfarandet

Kommentar: I kategorin *Övrigt* är de mindre frekventa studietakterna sammanslagna. För 2020 ingår där 12, 30 och 67 procents studietakt. För 2021 ingår i nuläget 12, 30, 40 och 53 procents studietakt.

6.1.2 Utbildningar beviljade 2020, med start och avslut under 2020

Under 2020 avsatte regeringen i sin vårandringsbudget medel för att myndigheten skulle kunna bevilja ytterligare korta YH-utbildningar och i juli 2020 beviljades 107 nya utbildningar. Förutsättningarna för dessa var att de skulle genomföras under 2020. Av beviljade utbildningar startade 100 och andelen nyttjade platser var 77 procent.

Fördelningen avseende studietakten ser av naturliga skäl något annorlunda ut för dessa starter då utbildningarna hade dels kortare tid för förberedelse, dels också hade krav på slutdatum inom 2020. Det var en betydligt större andel studerande som bedrev studier med 100 procents studietakt. Det var för dessa starter ungefär samma andel som bedrev studier på 100 procent som på 50 procents studietakt, se cirkeldiagram nedan. Det var också fler varianter av studietakt som redovisas inom *Övrigt*.

Figur 8. Andelen studerande per studietakt av nyttjade platser med start och avslut 2020, andra ansökningsförfarandet

Kommentar: I studietakt *Övrigt* är de mindre frekventa studietakterna sammanslagna. Dessa är 30, 33, 45, 53, 60 procent.

6.2 Resultat avseende studieform

När det gäller andelen studerande som har bedrivit studier på distans respektive som bunden, så dominerar distansstudier kraftigt.

6.2.1 Studieförhållanden för studerande som antagits till utbildningar under 2020 t o m första halvåret 2021

En överväldigande majoritet av de studerande som påbörjat en utbildning som beviljades i det första ansökningsförfarandet har studerat och studerar på distans. Det finns vissa skillnader inom utbildningsområdena där exempelvis närmare 100 procent av dem som studerat inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete har gjort det på distans medan fördelningen bland studerande inom det betydligt mindre utbildningsområdet Säkerhetstjänster har stor andel studerande som genomfört sina studier i bunden form. Utbildningsområdet omfattar dock endast ett fåtal utbildningar, vilka i huvudsak är inriktade mot cybersäkerhet. Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske har fördelat sig mer jämt mellan distans och bunden form.

De studerande fördelar sig enligt nedanstående tabell.

Tabell 15. Studieförhållanden fördelat på utbildningsområden, andel och antal

Utbildningsområden	Bunden	Distans	Antal studerande
Data/IT	26 %	74 %	1 252
Ekonomi, administration och försäljning	15 %	85 %	1 984
Hotell, restaurang och turism	6 %	94 %	401
Hälso- och sjukvård samt socialt arbete	2 %	98 %	992
Journalistik och information		100 %	34
Kultur, media och design	50 %	50 %	124
Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske	39 %	61 %	44
Pedagogik och undervisning	4 %	96 %	171
Samhällsbyggnad och byggteknik	9 %	91 %	866
Säkerhetstjänster	78 %	22 %	138
Teknik och tillverkning	6 %	94 %	1 120
Transporttjänster		100 %	25
Totalt	14 %	86 %	7 151

6.3 Antalet starter per utbildning

Möjligheten att starta flera omgångar med olika starttillfällen och varierande studietakt har inte använts i någon större utsträckning.

Inom ramen för besluten från den första ansökningsförfarandet var det sju utbildningar, fördelat på fem anordnare som startade fler än en omgång under 2020. Två utbildningar i kommunal regi utmärker sig genom ett mer individbaserat upplägg med flera starttillfällen och med varierande studietakt på utbildningsomgångarna med 25, 50, 75 och 100

procents studietakt. De övriga fem startade två omgångar med ett par veckors mellanrum men med samma studietakt.

De utbildningar som hittills startat under 2021 avser alla beviljande 2020 och det är hittills fyra utbildningar där det startat fler än en omgång fördelat på tre anordnare. En av utbildningarna har startat två omgångar och resterande tre har fortsatt samma upplägg som 2020 och startat i snitt åtta utbildningsomgångar med varierande starttillfällen och studietakt.

Inom ramen för besluten från det andra ansökningsförfarandet var det tre privata utbildningsanordnare som påbörjade mer än en utbildningsomgång. Två av dem startade två utbildningsomgångar med en månads mellanrum och en anordnare startade nio utbildningsomgångar med fem olika starttillfällen med varierande studietakt.

6.4 Sammanfattning studietakt och studieform

Sammantaget har 7 151 studerande påbörjat en kort YH-utbildning (kurser och kurspaket) under 2020 och 2021.⁷ Av dessa har 54 procent bedrivit studier på halvtid och 28 procent har studerat på heltid. En mindre andel 6 procent har gjort det på 75 procents studietakt. Utöver detta så varierar studietakten från 67 procent ner till 12 procents studietakt. Med tanke på att dessa utbildningar vänder sig till yrkesverksamma personer som behöver fördjupa sina kunskaper inom olika områden, är det förvånande att så stor andel av de studerande bedriver studier med hög studietakt. Detta kan naturligtvis ha att göra med effekter av pandemin, då fler personer blev korttidspermitterade eller arbetslösa. Myndigheten har ännu inga uppgifter om de studerandes sysselsättning före och under studierna. Under hösten genomför SCB en undersökning bland de studerande som avslutat en utbildning under perioden januari-juni 2021. Undersökningen syftar till att få mer kunskap om varför man valt en kort YH-utbildning, på vems initiativ man valde att gå en kort YH-utbildning, sysselsättning före och under studierna, uppfattning om vad studierna ska leda till med mera. Populationen som ingår i undersökningen omfattar drygt 2 400 personer. De första resultaten väntas i början av december 2021.

När det gäller studieform så dominerar distansstudier kraftigt. Närmare 90 procent av dem som antagits till studier har studerat på distans. Att en stor andel av dessa utbildningar bedrivits på distans sedan starten, är förstås helt naturligt mot bakgrund av pandemin. Eftersom utbildningarna vänder sig till yrkesverksamma, kommer sannolikt en betydande del av dessa utbildningar även i framtiden bedrivas som distansutbildningar eller som ett slags "hybridutbildningar" med ett stort inslag av digital undervisning kombinerat med fysiska träffar.

Som nämnts så har myndigheten strävat efter att möjliggöra för de utbildningsanordnare som bedriver korta YH-utbildningar (kurser och kurspaket) att utforma studietakt och studieform på det sätt som passar de studerande bäst. Således är det inom ramen för samma utbildning möjligt att ha studerandegrupper som läser i olika studietakt och med olika upplägg. Detta har dock hittills inte skett inom ramen för de utbildningar som startat.

För ge möjlighet till flera starttillfällen under året inom ramen för en beviljad utbildning och därmed bidra ökad tillgänglighet av kurser för de studerande önskade myndigheten se att utbildningsanordnarna utnyttjade möjligheten att starta flera omgångar under startperioden och att de även utnyttjat möjligheten att ha olika utbildningsupplägg inom ramen för den beviljade utbildningen. Detta har dock endast förekommit i enstaka fall. Det är ett fåtal utbildningar som haft flera starttillfällen. Några av dessa har till och med valt att organisera utbildningen utifrån ett helt och hållet flexibelt system och startat utbildningsomgångar för enskilda individer.

7 Finansiering av utbildningarna

Inom ramen för korta YH-utbildningar (kurser och kurspaket) beviljas utbildningsanordnaren platser för start respektive startår. Specifika startdatum och

⁷ Fram till och med 30 juni 2021.

specifik studietakt ingår inte i beslutet. Detta gör att det inte finns några transaktionsplaner vid beslutstillfället. Myndigheten får därför göra en bedömning av nyttjandet av platser, när i tiden starten ska ske och när utbetalning ska påbörjas. Myndigheten får heller inte in uppgifter om aktuell studietakt förrän vid start. Eftersom studietakten påverkar antal månader som utbetalning ska ske, måste även här en bedömning göras.

I samband med de två första ansökningstillfällena gjordes bedömningen att 95 procent av platserna skulle nyttjas och att 80 procent respektive 100 procent skulle utbetalas under startåret 2020. Det innebar en prognos om 85 miljoner kronor i utbetalning under 2020 vid ett beviljande som omfattar 99 miljoner kronor. Utfallet under 2020 visar att 75 procent av beviljade platser nyttjades. Starttidpunkt, studietakt och utbetalningsmodell gjorde att en större andel av utbetalningarna än beräknat gick över till 2021. Utbetalningen 2020 blev 47 miljoner kronor och resterande 28 miljoner kronor avseende starterna 2020 betalas ut under 2021, se vidare tabell 16.

Tabell 15. Beviljat statsbidrag i miljoner kronor för respektive startår

	Beviljat start 2020	Beviljat start 2021	Beviljat start 2022	Summa beviljat
Ansökningsomg. 1 start 2020	46			46
Ansökningsomg. 2 start 2020	53			53
Ansökningsomg. 1 start 2021		72		72
Ansökningsomg. 3 start 2021		50		50
Ansökningsomg. 3 start 2022			96	96
Summa	99	122	96	317

Inför det tredje ansökningsförfarandet beräknades utrymmet att bevilja nya platser mot bakgrund av kvarvarande utbetalningar från starterna 2020 samt med bedömningen om ett något lägre nyttjande utifrån utfallet 2020. Totalt beviljat för start 2021 är därmed 122 miljoner kronor.

Fram till den 31 juli år har 42 procent av 72 miljoner kronor i beviljat statsbidrag för start 2021 (ansökningsförfarande 1) nyttjats, vilket medför en utbetalning på 30 miljoner kronor under 2021. För de utbildningar som beviljades i juni 2021 och som omfattar 50 miljoner kronor under innevarande år, har ännu inga studerande redovisats. Hittills omfattar utbetalningarna för 2021 58 miljoner kronor. Myndighetens prognos för utbetalningarna under 2021 är drygt 100 miljoner kronor.

Tabell 16. Utfall av utbetalning för respektive startår

	Utbetalt 2020	Utbetalt 2021	Summa utbetalt
Ansökningsomg. 1 start 2020	18	15	33
Ansökningsomg. 2 start 2020	29	13	42
Ansökningsomg. 1 start jan-juli 2021		30	30
Ansökningsomg. 1 start aug-dec 2021		?	
Ansökningsomg. 3 start aug-dec 2021		?	
Summa	47	58	105

Kommentar: Uppgifterna i ovanstående tabell är avstämde t o m 31 juli 2021.

7.1 Totalt anslag, beviljat och utbetalt

För 2020 avsattes 13 miljoner kronor i anslag för kurser och kurspaket⁸ och 25 miljoner kronor för 2021. Mot bakgrund av pandemin och dess påverkan på svensk arbetsmarknad beslöt dock generaldirektören att i april samma år bevilja fler utbildningar än vad som ursprungligen planerats, vilket skulle få effekt från 2020 och framåt. I vårändringsbudgeten som beslutades av riksdagen i juni 2020 fick myndigheten ytterligare anslag för kurser och kurspaket i syfte att bevilja ännu fler utbildningar under 2020. Utfallet av utbetalt statsbidrag kom trots överbeviljandet inte upp i nivån av tilldelat anslag.

I budgetpropositionen för 2021 angav regeringen att anslaget till kurser och kurspaket skulle öka till 100 miljoner kronor för 2021, 120 miljoner kronor för 2022 och 125 miljoner kronor för 2023.⁹

Under 2021 ökade antalet beviljade platser ytterligare. För att få en jämn beslutsnivå mellan åren samt utifrån en bedömning av behovet av antal platser som kommer nyttjas är beviljandet något lägre än tilldelningen för 2021. Beviljandet sker idag för två startår i taget där utbildningsanordnaren fritt kan välja antal platser per startår. Därför måste båda åren tas i beaktande vid beviljandet.

I regeringens budgetproposition för 2022 anges inte några specifika nivåer när det gäller anslaget till kurser och kurspaket, vilket är en fördel då behovet av kurser och kurspaket sannolikt kommer att variera över tid.

Tabell 17 Anslagstilldelning, beslut om beviljande och utfall från 2020 och framåt

	2020	2021	2022	2023
Anslagstilldelning	72	162	145	150
Beviljande av MYH	99	122	96 **	
Utbetalt	47	58 *		

* här återstår nyttjandet av platser under andra halvåret av 2021.

** ytterligare beviljande beräknas ske under 2022.

8 Avslutande reflektion

Korta yrkeshögskoleutbildningar (kurser och kurspaket) har sedan införandet rönt ett mycket stort intresse från många intressenter såsom arbetsgivarorganisationer, fackliga företrädare och omställningsorganisationer. Befintliga utbildningsanordnare inom

⁸ Prop. 2019/20: 1, Utgiftsområde 16, sidan 151

⁹ Prop. 2020/21:1, Utgiftsområde 16, sidan 132

yrkeshögskolan vittnade redan från start att deras arbetslivskontakter var mycket positivt inställda till möjligheten att skapa korta utbildningar i syfte att fördjupa medarbetares kompetens - inte minst inom området digitalisering.

Intresset bland utbildningsanordnarna syns bland annat i utvecklingen av inkomna ansökningar. Antalet ansökningar har i princip fördubblats inför vart och ett av de tre ansökningsförfaranden som myndigheten har genomfört. Vid det tredje ansökningstillfället som genomfördes under våren 2021 - och som var det första som var öppet för nya utbildningsanordnare - var det 32 nya anordnare av totalt 137 anordnare (andel 23 procent) som valde att ansöka om en kort YH-utbildning. Det ligger på samma nivå som när det gäller förekomsten av nya anordnare som årligen väljer att delta i ansökan om statsbidrag för de längre YH-utbildningarna.

8.1 Framtida krav på omvärldsanalys

Myndighetens erfarenheter, efter att ha genomfört omvärldsanalys och flera ansökningsförfaranden, är att dessa utbildningar inte riktigt lämpar sig att inordna i de sedvanliga utbildningsområden som hittills använts inom yrkeshögskolan. Inte heller ger dagens system med SUN¹⁰-indelning en helt rättvisande bild över inriktningen på fördelade utbildningsplatser. Det handlar framför allt om att utbildningsinnehållet styr vilket utbildningsområde som är aktuellt, medan den målgrupp som utbildningen riktar sig till kan finnas inom många olika branscher. Det kan också handla om en specifik bransch där medarbetare behöver kompetensutveckling inom ett utbildningsområde som är helt skilt från den aktuella branschen. Inom ramen för korta YH-utbildningar (kurser och kurspaket) har det blivit uppenbart att det ofta handlar om ett behov av kompetenser snarare än utbildning. Dessa kompetenser är också i mångt och mycket gränsöverskridande. Exempel på det är kompetensbehov inom områden som digitalisering, automatisering och hållbarhet som riktar sig till ett stort urval av branscher. Därför riskerar också fördelningen av utbildningsplatser mellan utbildningsområdena att bli missvisande. Det är inte givet att en utbildning inom dataanalys i besöksbranschen ska kategoriseras som en utbildning inom utbildningsområdet Data/IT.

Mot den bakgrunden bedömer myndigheten att fördelningen av utbildningsplatser inom respektive utbildningsområde inte speglar hela bilden av vilka branscher som direkt berörs av satsningen på korta YH-utbildningar (kurser och kurspaket). Myndigheten bedömer att omkring två tredjedelar av de utbildningar som hittills beviljats är inriktade mot digitalisering samt att beviljade utbildningar vänder sig till omkring ett 40-tal olika branscher. Myndigheten har i detta sammanhang dragit slutsatsen att tidigare använda metoder för att skapa målbilder för behovet av utbildningsplatser inom respektive utbildningsområde inte är alltigenom relevanta för de korta yrkeshögskoleutbildningarna.

Myndigheten behöver dessutom skaffa sig mer kunskap om hur utbildningsmarknaden, som är inriktad mot korta utbildningar för kompetensutveckling bland yrkesverksamma, ser ut och fungerar. Genom branschkontakter och i genomförda omvärldsanalyser kan myndigheten också konstatera att den geografiska placeringen av en utbildning tycks spela en relativt marginell roll för korta YH-utbildningar (kurser och kurspaket), då majoriteten av utbildningarna bedrivs på distans. Myndigheten bedömer också att så kallade föregångare inte har samma betydelse för dessa utbildningar som för de längre YH-utbildningarna. Tvärtom gör myndigheten bedömningen att, för att denna variant av YH-utbildning ska vara framgångsrik, krävs ett stort mått av flexibilitet och snabbhet för att möta olika behov på svensk arbetsmarknad, som kan variera i hög grad från tid till annan. Det betyder i praktiken att myndigheten kan komma att behöva ha kapacitet för att ha täta ansökningsförfaranden med specifika prioriteringar och rusta för att utbildningarna så långt det är möjligt kan genomföras med ett stort mått av flexibilitet.

¹⁰ Svensk utbildningsnomenklatur (SUN) (scb.se)

8.2 Flexibilitet i utbildningsupplägg

Som nämnts har myndigheten strävat efter att skapa möjligheter för utbildningsanordnarna att skapa så flexibla utbildningsupplägg som möjligt när det gäller studietakt och studieform genom att inte reglera detta i besluten om statsbidrag då det inte krävs enligt YH-förordningen. Inte heller har någon reglering gjorts av hur många omgångar som en utbildningsanordnare får starta. Myndigheten har valt att endast reglera antalet möjliga studerandeplatser för respektive startår för att ge möjlighet för utbildningsanordnarna att starta utbildningsomgångar flera gånger per år med olika studieform och studietakt. Myndighetens utgångspunkt har varit att dessa utbildningar ska kunna erbjudas flera gånger per år med det upplägg som passar de studerande och arbetslivet bäst samt ge utbildningsanordnarna möjlighet att nyttja beviljade platser under hela beslutsperioden. Bakgrunden till myndighetens vägval har sin grund i bedömningen att detta flexibla upplägg bör ge möjlighet till en hög nyttjandegrad.

Endast ett fåtal utbildningsanordnare har valt att starta flera utbildningsomgångar inom ramen för beviljad utbildning. De flesta har startat en utbildningsomgång på hösten och i någon mån i januari och februari för respektive beslutsår.

Mot bakgrund av pandemin som gjorde att många utbildningsanordnare var tvungna att ställa om undervisningen, har det dock visat sig framgångsrikt att låta utbildningsanordnarna välja studietakt och studieform utan att formellt behöva ansöka hos myndigheten om förändringar i utbildningsplanen. Detta har sannolikt besparat både utbildningsanordnare och myndigheten en hel del administrativt arbete.

Detta flexibla förhållningssätt gör det svårare att prognostisera användningen av statsbidraget, men myndigheten bedömer ändå att det ökar funktionaliteten i dessa utbildningar. Det är viktigt att behålla en hög grad av flexibilitet för att utbildningar ska kunna starta och avslutas under hela beslutsperioden och i den form som efterfrågas av de studerande.

8.3 Nyttjandegrad och framtida efterfrågan

Beviljade platser för korta YH-utbildningar (kurser och kurspaket) har vida överskridit de ursprungliga planerna som uttrycktes i regeringens budgetproposition för 2020.¹¹ Som nämnts har intresset varit mycket stort bland samtliga intressenter. För beslutsåret 2020 beviljades totalt 208 utbildningar och 6 300 studerandeplatser, av dessa har 172 utbildningar startat minst en utbildningsomgång och 73 procent av platserna har nyttjats. Eftersom dessa utbildningar är helt nya på utbildningsmarknaden, är det svårt att bedöma vad som är en acceptabel nyttjandegrad.

När det gäller bedömning av framtida efterfrågan av korta YH-utbildningar, bedömer myndigheten att yrkeshögskolan - i och med införandet av dessa utbildningar - har fått en tydligare position som ett verktyg för omställning och livslångt lärande. Sedan en tid har regeringens planer för ett nytt omställningsstudiestöd baserat på partsöverenskommelsen varit kända. Det innebär stärkta möjligheter för utbildning för yrkesverksamma genom att dessa ges tillgång till ett nytt omställningsstudiestöd som för många kommer att motsvara 80 procent av lönen.¹² Yrkeshögskolan är en av flera utbildningsformer som genom det nya omställningsstödet kan komma att möta en ny typ av studerande med nya behov. Det nya omställningsstödet bedöms komma att påverka framtida efterfrågan av korta YH-utbildningar (kurser och kurspaket). Det är dock svårt att bedöma hur stora volymer som kan komma att bli aktuella. För närvarande bedömer myndigheten att en årlig tilldelning av statsbidrag för dessa utbildningar på omkring 125-150 miljoner kronor är i nivå med nuvarande efterfrågan, men att denna nivå kan komma att öka i samband med införandet av det nya omställningsstödet.

Mot bakgrund av ovanstående resonemang, kan konstateras att myndigheten noggrant behöver följa i vilken grad beviljade platser nyttjas och hur efterfrågan på dessa utbildningar utvecklas.

¹¹ Budgetproposition 2019/20:1, Utgiftsområde 16, sid 146

¹² Omställningsstöd mars 2020 till september 2021 - Regeringen.se

8.4 Övriga iakttagelser

Än så länge har myndigheten begränsad kunskap om utfall och effekt när det gäller korta YH-utbildningar (kurser och kurspaket). I den enkät som SCB genomför hösten 2021 ställs bland annat frågor till studerande om varför man valt en kort YH-utbildning, på vems initiativ man valde att gå en kort YH-utbildning, sysselsättning före och under studierna, uppfattning om vad studierna ska leda till med mera. Med detta som grund hoppas myndigheten få mer kunskap om effekten av utbildningssatsningen. Sannolikt kommer det att vara svårt att uttala sig om huruvida utbildningarna har bidragit till att den enskilde individen har fått den kompetens som krävs för att ställa om och behålla sitt arbete eller fått fördjupade kunskaper för att ta sig an mer ansvarsfulla arbetsuppgifter. Detta då sådana förändringar tar tid och det är svårt att bedöma vilken effekt den specifika utbildningen har haft.

Förändringarna i YH-förordningen avseende förkunskapskrav och ledningsgruppens ansvar bedöms så här långt vara ändamålsenliga. Redan nu kan konstateras att ledningsgruppens sammansättning med studeranderepresentant stöter på problem om utbildningsanordnaren inte också bedriver längre YH-utbildningar där det finns etablerade ledningsgrupper som även kan ta ansvar för de korta YH-utbildningarna. Skälet är att de flesta kurspaketen omfattar 4-7 veckor, vilket gör det svårt att skapa en ledningsgrupp med en fast studeranderepresentant, vilket i sin tur försvårar för utbildningsanordnare som inte bedriver annan YH-utbildning.

Myndigheten kan också konstatera att slutförandegraden (studerande som klarat alla kurser med godkänt resultat) är förhållandevis låg (63 %). Samma tendens kan även skönjas inom ramen för högskolans fristående kurser.¹³ Som nämnts har utbildningsanordnarna möjlighet att ge betyg under utbildningens hela beslutsperioden. Detta kan resultera i en viss eftersläpning av uppgifterna om de studerandes betyg, vilket i sin tur kan leda till en underskattning av andelen som avslutar utbildningen med godkänt i samtliga kurser. I nuläget kan vi inte bedöma i vilken grad eftersläpningen påverkar resultaten. Även detta är något som myndigheten bör följa upp och utvärdera.

Annat som kan komma att påverka utvecklingen av korta YH-utbildningar (kurser och kurspaket) är Sveriges referensram för kvalifikationer (SeQF). I dagsläget har inte denna typ av utbildningar någon inplacering i referensramen. Samtidigt kan myndigheten konstatera att det i utbudet finns spetsutbildningar som sannolikt bör kunna inplaceras på nivå 6 och kanske till och med nivå 7. Med nivåplacering i SeQF kan det bli tydligare för individen och arbetsgivaren hur denna utbildning förhåller sig till aktuella kvalifikationskrav. Vidare så möjliggörs koppling till andra kompetenser som individen kan tänkas ha i sin "meritportfölj". En inplacering i referensramen skulle kunna öka möjligheterna till tillgodoräknade för individen.

Sannolikt kan legitimiteten och nyttan av dessa utbildningar stärkas genom en placering i referensramen och att dessa finns sökbara i en kvalifikationsdatabas i framtiden. En nivåplacering skulle även ge en större möjlighet till mobilitet när utbildningen kan förhållas till European Qualifications Framework (EQF). Det är dock ännu för tidigt att bedöma utbildningsanordnarnas intresse för att ansöka om en nivåplacering för dessa utbildningar, men förhållandet mellan dessa utbildningar och SeQF är något som behöver beaktas i framtiden.

Sammantaget kan konstateras att korta YH-utbildningar (kurser och kurspaket) sannolikt introducerades i rätt tid. Utbildningarna kunde på ett relativt snabbt bidra till behovet av insatser för omställning inom områdena digitalisering och automatisering. I samband med utbrottet av coronapandemin, kunde myndigheten snabbt respondera och bevilja fler utbildningar än vad som ursprungligen var tanken och också prioritera branscher som särskilt påverkats av pandemin.

¹³ Studenters aktivitet lägst på fristående kurser | UKÄ - granskar, analyserar och utvecklar högskolor och universitet (uka.se)

Rätt kompetens i rätt tid.

Myndigheten för yrkeshögskolan

Myndigheten för yrkeshögskolan
Box 145, 721 05 Västerås, Sweden
www.myh.se